

Psykologtidningen Konferensrapporter

Möta och mäta barn och unga

Att mäta och att möta - utredning och förståelse av barn och ungdomar, var temat för Föreningen Psykologer i förskola och skolas kompetensdagar i Göteborg. Åsa Sjöqvist rapporterar om de många föreläsningarna.

Trots finanskris och hotande influensa blev vi många från yrkesföreningen för psykologer i förskola och skola som under två och en halv dagar i början av oktober 2009 samlades till kompetensutveckling och samkväm.

Dagarna arrangerades av västkust- psykologerna Anna Sandell, Maria Hägg, Theresa Hallberg och Ulla Hansson. Anna inledde med ett lyriskt välkomsttal om hur roligt det är att arrangera dessa dagar. Efter det sammanfattade Pia Sointio, psifos avgående ordförande, som funnits med i styrelsen sedan föreningen startade, delar av det som föreningen har arbetat och arbetar med. Pia avslutar sin tid som ordförande samtidigt som striden tillsammans med Psykologförbundet äntligen har burit frukt. Psykologen förefaller bli en lagstadgad del av skolans elevhälsa.

INGVAR LUNDBERG, professor emeritus i psykologi vid Göteborgs universitet, talade, med rikliga illustrationer från konstens värld, på temat "Språkliga, kognitiva och sociala förutsättningar för läsinlärning", vilket handlade om hur bland annat en trygg anknytning och en ordrik hemmiljö främjar språkutvecklingen. Han lyfte fram "det personliga mötets magi" kontra datastöd (som dock är användbart) och förskolans potential att kompensera brister i barns hemmiljö också ifråga om språkutveckling.

Den i Sverige boende danske psykologen Bo Hejlskov Jörgensen arbetar med utbildning och handledning kring hantering av problemskapande beteenden. I sin föreläsning uppmärksammades vi på hur lite vi fick veta i utbildningen om problembeteenden och hur vi är påverkade av teorier som bygger på normalitet.

I handledning av pedagoger finns skäl att också använda sig av ett mer specialpedagogiskt perspektiv i mötet med barn som inte har tillräckliga förutsättningar för att leva upp till omgivningens krav. Man kan utgå från antagandet att människor som kan uppföra sig – gör det. Kravanpassade metoder, en affektteoretiskt grundad metod för bemötande och avledning, kan vara till hjälp för dem som har en funktionsnedsättning.

PSIFOS ÅRSMÖTE låg sist i onsdagens program. Det mesta konstaterades se bra ut. Psifos har bland annat bidragit till att psykologerna kommer in i skollagen, men psykologer i förskolan måste synas mer på psifos agenda. Det traditionella nordiska mötet som var Sveriges tur att arrangera, har genomförts i Göteborg. Psifos kontaktpersoner i hela landet träffas löpande två gånger per år. De hade senast besök av Socialstyrelsens Björn Kadesjö som berättade om Upp- Centrums verksamhet.

Torsdagen inleddes av den i Sverige boende engelsmannen Christopher Gibson, barn- och ungdomsanalytiker, med en påminnelse om den inre dynamiska process som barn och unga lever i. Han föreläste lågmält men livfullt under rubriken "A psychoanalytic perspective on the assessment and evaluation of children and adolescents". Gibson refererade både till Freud och Klein med rikliga kopplingar till teaterns värld, till exempel scener ur Shakespeares verk. Vi påmindes om värdet i att lära känna vårt inre, att förstå det också i kontakten med andra och om att göra ingenting i möte med klienter, att lyssna med ett öppet sinne.

VALBARA SEMINARIER följde sedan. Under rubriken "Vad orsakar adhd och vad betyder synen på orsaksförhållanden för utredning och behandling", kunde man lyssna till Thomas Ljungberg, läkare, docent och adjungerad professor vid Uppsala universitet som redogjorde för en stress-sårbarhetsmodell där både arv och miljö och inte minst anknytningsmönster, spelar in. Föreläsningen manade till ödmjukhet inför att sätta diagnos och framför allt till att först göra ordentliga utredningar.

Psykolog Niki Sundström, som verkar vid MB-teamet på Huddinge sjukhus, berättade om "Mentalisering" utifrån sitt arbete med mentaliseringsbaserad terapi för vuxna med borderline-

personlighetsstörning. Annika Dahlgren Sandberg, professor i psykologi vid Göteborgs universitet, har arbetat med och forskat kring barn med funktionsnedsättningar av olika slag. Hon föreläste under rubriken "Utveckling; principer och modeller ur ett neuropsykologiskt perspektiv".

Det gavs även möjlighet att lyssna till Michael Lundgren, psykolog och verksam på ungdomsmottagningar sedan 1991. Lundgren arbetar med handledning och utbildning och är medförfattare till böckerna "Sagens läkande kraft" och "Den lilla drakflickan". Här pratade han om "Ungdomstidens utmaningar".

ELISABETH CLEVE, psykolog och psykoterapeut, handledare och lärare på Ericastiftelsen, Elisabeth Cleve belyste svårigheten att diagnostisera små barn under rubriken "Att möta och mäta små barn". Som sista punkt för dagen manade Gunilla Guvå och Ingrid Hylander intresserade åhörare att ansluta sig till nätverket för konsultation. De berättade också om sin forskning om elevhälsa.

"Varför stannar bussen då jag inte ska stiga av?" lyder titeln på en bok skriven av fredagens förste föreläsare, Sven-Olof Dahlgren, psykolog och fil doktor i psykologi. Dahlgren forskar kring Wisc III-resultat för målgruppen och handleder neuropsykiatriska team och verksamheter för barn med autismspektrumsvårigheter. Vi gavs rikligt med tips på hur vi bör anpassa vårt testbeteende utifrån den testades funktionsnedsättning för att öka tillförlitligheten i testresultaten. Att det krävs flexibilitet framgick då Dahlgren berättade om en egen udda testning som skedde liggandes under ett bord.

SIST MEN INTE MINST, fick av nationalekonomen Ingvar Nilsson vi ta del av ekonomiska argument för att vi psykologer kan spara åt samhället. Han arbetar med att ta fram ekonomiska kalkyler och genomföra samhällsekonomiska beräkningar för vad samhället vinner på att arbeta förebyggande, till exempel genom att på ett evidensbaserat sätt använda sig av psykologer. "Prevention och tidiga insatser kring barn och unga, en social investering med utomordentlig lönsamhet" benämndes föreläsningen, och vi fick många inspirerande argument att använda i olika forum för debatt. Att uppmärksamma och planera långsiktigt stöd till exempelvis barn med adhd innebär att man sparar miljonbelopp.

Mellan föreläsningarna utbyttes yrkeserfarenheter och diskuterades hur man ska se på den pedagogiska psykologins uppgift. Vår definition behövs, inte minst nu då lagen (troligen) snart manar till att psykologer blir en ännu viktigare aktör i det förebyggande arbetet inom elevhälsan och då de stora barngrupperna i förskolan i en snabbt föränderlig tid, än mer kräver psykologisk expertis.

ÅSA SJÖQVIST

Psykolog

Publicerad januari 2010